

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 667/2025-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a zo sudcov Libora Duľa a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Michalom Vlkolinským, advokátom, Námestie SNP 87/8, Zvolen, proti prípisu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. IV/2 Gn 156/24/1000-5 zo 16. augusta 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. októbra 2024 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2, čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 13 ods. 2 a 4 ústavy a práv podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) prípisom označeným v záhlaví tohto uznesenia pri preskúmaní zákonnosti stanoviska Krajskej prokuratúry v Nitre č. k. 3Kn 35/23/4400-5 zo 16. mája 2024 a postupu Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Želiezovce (ďalej len „ústav Želiezovce“) v disciplinárnom konaní č. 2447540-6-DT. Navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnuté upovedomenie a vrátil ho na ďalšie konanie a aby mu priznal finančné zadost'učinenie vo výške 15 000 eur.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozhodnutím o uložení disciplinárneho trestu vedúceho oddelenia výkonu trestu ústavu Želiezovce č. 2447540-6-DT z 20. júla 2023 (ďalej len „rozhodnutie vedúceho OVT“) uznaný za vinného zo spáchania disciplinárneho previnenia tým, že 15. júla 2023 odovzdal inému odsúdenému tašku s obsahom 31 ks tabaku Golden Gate, teda porušil zákaz nadväzovať kontakty s inými osobami v rozpore so zákonom č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o výkone trestu“) alebo pokynom vydaným

na základe tohto zákona, podľa § 40 písm. a) zákona o výkone trestu. Bol mu za to uložený disciplinárny trest prepadnutia veci – 31 ks tabaku Golden Gate podľa § 52 ods. 3 písm. h) zákona o výkone trestu. Riaditeľ ústavu Želiezovce ako odvolací orgán odvolanie sťažovateľa podľa § 97j ods. 9 písm. b) zákona o výkone trestu zamietol a rozhodnutie vedúceho OVT potvrdil rozhodnutím o odvolaní z 1. augusta 2023 (ďalej len „rozhodnutie riaditeľa“).

3. V stanovisku krajskej prokuratúry prokurátor poverený výkonom dozoru v miestach, kde sa vykonáva trest odňatia slobody, oznámil sťažovateľovi na základe jeho žiadosti o preskúmanie zákonnosti a dôvodnosti rozhodnutia vedúceho OVT v spojení s rozhodnutím riaditeľa, že uloženie disciplinárneho trestu bolo odôvodnené a v súlade so zákonom. Opakovaný podnet sťažovateľa na preskúmanie stanoviska krajskej prokuratúry odložila generálna prokuratúra bez prijatia prokurátorského opatrenia ako nedôvodný. V upovedomení generálna prokuratúra uviedla, že prokurátor krajskej prokuratúry postupoval správne, jeho upovedomenie spĺňa zákonné náležitosti a je vecne správne. Nesúhlasila s námietkou sťažovateľa o arbitrárnosti upovedomenia, pretože z jeho obsahu je zrejmé, prečo prokurátor nevidel dôvod na prijatie opatrenia. V podrobnostiach odkázala na jeho znenie. Stručne priblížila predmet prieskumu (výsledok disciplinárneho potrestania v ústave Leopoldov). Poukázala na to, že skutkový základ [odovzdanie (nepriamo) tašky s obsahom tabaku odsúdenému ██████████] nebol sporný, čo vyplýva aj zo sťažovateľovho čestného vyhlásenia zo 17. júla 2023. Námietka o formulovaní skutku v oznámení o disciplinárnom previnení (že mal sťažovateľ opustiť tvar) je podľa generálnej prokuratúry irelevantná, pretože právne určujúce a záväzné je až rozhodnutie o disciplinárnom previnení, v ktorom zmienka o opustení tvaru nie je. Platí tiež, že až toto meritórne rozhodnutie je potom preskúmateľné v rámci činnosti prokuratúry.

4. Právna kvalifikácia konania sťažovateľa má podľa generálnej prokuratúry oporu v právnej úprave s poukazom na § 40 písm. a) zákona o výkone trestu v spojení s § 21 ods. 5 Ústavného poriadku pre odsúdených v ÚVTOS Želiezovce (ďalej len „poriadok ústavu Želiezovce“). Na to už poukázalo stanovisko krajskej prokuratúry. Podľa § 41 ods. 1 a 3 zákona o výkone trestu je povinnosťou (nie možnosťou) riaditeľa ústavu vydať ústavný poriadok, ktorým sa upravuje spôsob výkonu práv, obmedzení a povinností odsúdených a uplatňovanie poriadku a disciplíny. S týmto poriadkom je potom odsúdený oboznámený a jej jeho povinnosťou dodržiavať ho. Nemožno akceptovať výklad, že odsúdený takýto ústavný poriadok nemusí dodržiavať, rovnako ani názor, že nerešpektovanie povinností z neho vyplývajúcich nie je možné postihnúť v disciplinárnom konaní. Sťažovateľom uplatnená argumentácia je v tomto smere nesprávna a nepriliehavá. Okrajovo generálna prokuratúra uviedla, že aj policajt, resp. prokurátor môže byť uznaný vinným za disciplinárne previnenie, ktoré spočíva v tom, že porušil interný predpis (pokyn, rozkaz alebo opatrenie). Aj v týchto prípadoch preto platí, že ak je interná úprava vydaná na základe zákonného zmocnenia, je aj právne vynútiteľná. Možno preto sumarizovať, že rozhodnutie č. 2447540-6-DT má zákonný podklad.

5. Podľa generálnej prokuratúry sa nemožno stotožniť ani s ostatnými námietkami sťažovateľa, najmä v časti, že išlo o dovolené konanie. Skutočnosť, že si sťažovateľ bol vedomý faktu, že jeho konanie môže mať protiprávny rozmer, vyplýva už z opisu skutku z jeho čestného prehlásenia zo 17. júla 2023. Ak by išlo o štandardný obchod, nebolo potrebné nechávať tašku s tabakom v jedálni, resp. pri dverách. Tomu zodpovedá aj sťažovateľov pôvodný postoj k stíhanému, keďže sa najprv v rámci čestného prehlásenia z 15. júla 2023 odmietol k veci vyjadriť. Je potom zrejmé, že

sťažovateľova námietka o tom, že nerozumie skutku, ktorého sa mal dopustiť, je nedôvodná. Generálna prokuratúra sumarizovala, že v rámci disciplinárneho konania nebola identifikovaná žiadna nezákonnosť alebo neústavnosť postupu ústavu. Naopak, preskúmané rozhodnutia vydali oprávnené orgány, ktoré postupovali v zmysle zákona, pričom svoje rozhodnutia aj odôvodnili. Nešlo preto o žiadnu svojvôľu alebo arbitrárnosť, ale o výkon oprávnení v medziach zákona.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ namieta, že generálna prokuratúra sa nesprávne vysporiadala so všetkými námietkami, ktoré vytkol konaniu na krajskej prokuratúre a v ústave Želiezovce.

7. K porušeniu čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 13 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru sťažovateľ uviedol, že vytváranie a rozvíjanie priateľských vzťahov medzi ním a odsúdeným [REDAKOVANÉ] (kupujúcim tabak) možno podriaadiť pod pojem súkromný život. Išlo o priateľský predaj človeku, ktorého pozná z ústavu Želiezovce dlhé mesiace strávené na oddiele alebo v práci, dôveroval mu natoľko, že mu chcel dať 31 ks tabaku v hodnote 241,80 eur skôr, ako dostal zaplatené. Sťažovateľ namieta aj porušenie § 21 ods. 5 poriadku ústavu Želiezovce, ktorý ustanovuje, čo je disciplinárnym previnením. Tvrdí tiež, že obmedzenie nadväzovať kontakty s inými osobami podľa § 40 písm. a) zákona o výkone trestu nie je samo osebe dostatočne definujúce a je potrebné ďalšie ustanovenie zákona bližšie určujúce, akého konkrétneho nedovoleného kontaktu sa odsúdený dopustil. Obmedzenie kontaktu s inými osobami pokynom vydaným na základe tohto zákona, v tomto prípade poriadkom ústavu Želiezovce, nemá ústavnú legitimitu, keďže podľa čl. 13 ods. 2 ústavy môžu byť obmedzenia kladené výhradne zákonom, nie na základe zákona, ako to je pri povinnostiach podľa čl. 13 ods. 1 ústavy. Splnomocňovacie ustanovenie v § 40 písm. a) a v § 41 ods. 1 zákona o výkone trestu nedáva podzákonnej norme ústavnú legalitu a akékoľvek medze základných práv a slobôd upravené právnym predpisom so silou nižšou od zákona sú v rozpore s ústavou. Druhé spomenuté ustanovenie navyše nehovorí o stanovovaní príkazov a obmedzení, ale o spôsobe ich výkonu.

8. Podzákonná právna úprava je v rozpore s čl. 13 ods. 2 ústavy, zákonná úprava nie je dostatočne jasná a zrozumiteľná a je ju možné použiť iba s inými ustanoveniami zákona o výkone trestu, čo sa však pri udeľovaní disciplinárneho trestu neudialo, preto odôvodnenie potrestania odporuje právnemu poriadku. Rovnaké účinky sa vzťahujú na práva chránené dohovorom.

9. Nebola splnená ani podmienka, aby zásah sledoval legitimitačný cieľ, pretože nadviazaním kontaktu – odovzdanie tašky s tabakom a jeho predaj (strany obchodovali dobrovoľne s bežným tovarom, nikoho nepoškodzoval, neznevýhodňoval ani neobmedzoval) nebol ohrozený žiadny z cieľov menovaných v čl. 8 ods. 2 dohovoru. Potreba prijatia podzákonnej úpravy obmedzujúcej voľné nakladanie s osobnou vecou preto nie je v súlade s čl. 8 ods. 2 dohovoru v časti ospravedlňujúcej takýto zásah legitímnym cieľom ani v časti nevyhnutnosti zásahu v demokratickej spoločnosti, pretože predaj a kúpa tovaru „na dobré slovo“ v hodnote 241,80 eur sú svojou hodnotou nízke a ľudia na slobode bežne uzatvárajú takéto, ako aj hodnotou vyššie obchody.

10. Ďalej sťažovateľ namieta definíciu spojenia „vec osobnej potreby“ odkazovanú v § 21 ods. 5 poriadku ústavu Želiezovce, ktorou pre tento prípad môže byť len vec zakúpená podľa § 30 zákona o výkone trestu v ústavnej predajni alebo vec povolená riaditeľom ústavu a prijatá v balíku

s hmotnosťou do 2 kg podľa § 26 zákona o výkone trestu. Prokurátor sa nevyjadril k návrhu sťažovateľa preveriť pohyby na jeho osobnom účte vedenom ústavom, no zistil by, že sťažovateľ a) realizuje nákupy výnimočne z dôvodu, že ústav eviduje pohľadávky, ktoré musí sťažovateľ pred nákupom v ústavnej predajni do výšky nákupu uhradiť, čo mu predražuje nákupy, b) a že v ústavnej predajni nerealizoval nákup 31 ks tabaku, ktorý by ho stál 483,60 eur. Sťažovateľ v ústave Želiezovce nikdy nežiadal o schválenie možnosti prijať tabak v balíku do 2 kg s vedomím, že mu to riaditeľ nepodpíše. Sťažovateľ si neobstaral tabak ani ako odmenu vo forme naturálneho pôžitku za vykonanú prácu. Podľa § 50 ods. 3 písm. d) zákona o výkone trestu je možné prijať tabak v balíku s hmotnosťou do 5 kg, povolenie vydáva pedagóg a v tomto prípade nejde o vec osobnej potreby, pretože s jej povoľovaním nemá riaditeľ ústavu nič spoločné. Sťažovateľ kúpil povolenie od iného odsúdeného a dal si poslať balík. Ak sťažovateľ nezískal tabak jedným zo spôsobom uvedených v § 23 zákona o výkone trestu, nemôže ísť o vec osobnej potreby, ako ju definuje zákon. Nemohol byť teda ani spôsobilý ako predmet skutku porušiť § 21 ods. 5 poriadku ústavu Želiezovce, ako to zaradil dozorový prokurátor.

11. K porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 13 ods. 4 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu sťažovateľ namieta, že obmedzenie voľného nakladania s vlastným majetkom uvedené v § 21 ods. 5 poriadku ústavu Želiezovce nespĺňa podmienku obmedzenia práva výhradne zákonom. Stáva sa tým právnou normou s nemožnosťou negatívnych dôsledkov pre adresáta. Uznanie sťažovateľa za vinného za jej použitia v disciplinárnom konaní značí porušenie ústavných limitov pri ukladaní obmedzení základných práv a slobôd. Podľa sťažovateľa obmedzenie nakladania s jeho majetkom v rámci ústavu na výkon trestu odňatia slobody nemá zmysel. Každý občan, nevynímajúc väznenú osobu, môže každé nakladanie so svojím majetkom ošetriť niektorým z inštitútov občianskoprávného konania pre potreby prípadného uplatnenia svojho nároku. Je na jeho zodpovednosti a opatrnosti, s kým pôjde do vzťahu a aké riziko podstúpi. Štát nemôže reštriktívne určovať limity voľného nakladania s majetkom osoby a jeho konanie sa musí obmedziť na predchádzanie najzávažnejších porušení dobrých mravov, ktorým poskytuje ochranu v Trestnom zákone a iných predpisoch. Zakazovať nakladať s jeho majetkom vo výške 241,80 eur je podľa sťažovateľa príliš reštriktívne opatrenie, ktoré nespadá ani pod ochranu Trestného zákona, a malo by byť ponechané na uvážení jednotlivca, ako s ním naloží.

12. Vo vzťahu k dohovoru sa ukladá podmienka na úpravu užívania majetku v súlade so všeobecným záujmom, nie je však známe, aký záujem sleduje Zbor väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „zbor“) vydávajúci ústavný poriadok. Podľa sťažovateľa ani neexistuje alebo je natoľko chabý, že jeho opodstatnenosť nemá zmysel. Sťažovateľ odkazuje na predchádzajúcu argumentáciu o definícii spojenia „vec osobnej potreby“.

13. K porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy sťažovateľ namieta prekročenie právomocí prokurátora. Ústav Želiezovce vo svojich rozhodnutiach nespĺnil povinnosť podľa § 97i zákona o výkone trestu (chýba podradenie pod zákonnú, resp. podzákonnú normu), teda rozhodnutia sú vydané v rozpore s právnymi predpismi. Dozorový prokurátor v stanovisku krajskej prokuratúry doplnil rozhodnutia ústavu Želiezovce o § 21 ods. 5 poriadku ústavu Želiezovce, čím dal sťažovateľovi za pravdu, že doplnenie § 40 písm. a) zákona o výkone trestu o ďalšiu právnu normu je potrebné, keďže samo osebe je veľmi všeobecne formulované, a zároveň tým prekročil svoju právomoc podľa § 18 ods. 1 písm. a) zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“). Prokurátor ako kontrolná zložka vykonáva dozor nad zborom, nie suplovanie zboru

(ako výkonnej zložky) a dopĺňanie jeho rozhodnutí. V upovedomení generálnej prokuratúry sa prokurátor nevyjadril k tejto zásadnej námietke o prekročení právomocí dozorovým prokurátorom. Celé konanie prokuratúry potom možno označiť za svojvoľné a arbitrárne, odporujúce ústavným princípom, zákonu o prokuratúre a porušujúce spravodlivosť konania. Generálna prokuratúra nesprávne posúdila námietku definície veci osobnej potreby a námietku protiústavnosti § 21 ods. 5 poriadku ústavu Želiezovce, ktorý kladie medze základných práv a slobôd podzákonnou právnou normou a zároveň „postráda“ podmienky podstaty, zmyslu a nevyhnutnosti zásahu v demokratickej spoločnosti. Sťažovateľ nesúhlasí s právnym názorom prezentovaným generálnou prokuratúrou v reakcii na jeho opakovaný podnet, jej posúdenie veci je arbitrárne a odporuje spravodlivosti konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

14. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Na predbežnom prerokovaní ústavný súd potom preskúmal, či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

15. Sťažovateľ predložil splnomocnenie na jeho zastupovanie, ktoré ale neobsahuje bližšie označenie predmetu zastupovania (iba uvedenie spisovej značky ústavného súdu Rvp 2828/2024), a ani samotná ústavná sťažnosť nebola podpísaná advokátom. Naopak, z ústavnej sťažnosti jasne vyplýva, že sťažovateľ ju spisoval sám, preto vzniká pochybnosť, či v plnomocenstve označený advokát pred dorúčením ústavnej sťažnosti vôbec revidoval jej obsah. Účelom povinného právneho zastúpenia je zabezpečiť, aby návrhy podávané ústavnému súdu mali určitú procesnú kvalitu, aby o nich mohol ústavný súd meritórne konať a rozhodnúť.

16. Napriek nedostatku zákonom ustanovených náležitostí ústavnej sťažnosti ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľa na doplnenie podania, vyhodnotiac ho za obsahovo natoľko zrozumiteľné, že umožňuje realizovať ústavný prieskum.

17. Podstatou podania je namietané porušenie troch okruhov práv (súkromie, majetok, iná právna ochrana) upovedomením generálnej prokuratúry.

III.1. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy:

18. Podstatou základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy poskytovanú orgánom štátnej správy je umožniť každému reálny prístup k príslušnému orgánu a tomu zodpovedajúca povinnosť o veci konať tak, aby nedošlo k porušeniu ústavno-procesných princípov upravených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy. Obsahom základného práva na inú právnu ochranu na inom orgáne Slovenskej republiky, ktorého sa v spojení s čl. 51 ústavy možno domáhať len „v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú“, nie je povinnosť takéhoto orgánu vyhovieť návrhu účastníka konania (I. ÚS 84/97, II. ÚS 265/2018). Orgán verejnej moci by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé

a presvedčivé (napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07). V obsahu základného práva na inú právnu ochranu je zahrnutý okrem iného aj všeobecný zákaz arbitrárnosti (napr. IV. ÚS 304/2024).

19. Rozhodovacia prax ústavného súdu vychádza z predpokladu, že odôvodnenia na seba procesne nadväzujúcich aktov aplikácie práva orgánov verejnej moci nemožno posudzovať izolovane (m. m. napr. III. ÚS 808/2016, IV. ÚS 372/08), pretože konania, z ktorých predmetné verejno-mocenské akty vzišli, tvoria z hľadiska predmetu jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania aktov, ktoré boli vydané v priebehu príslušného právno-aplikačného procesu (m. m. napr. III. ÚS 489/2021, IV. ÚS 350/09). Vzhľadom na uvedené argumentačné línie a obsahovú spätosť rozhodnutí ústavu Želiezovce, stanoviska krajskej prokuratúry a upovedomenia generálnej prokuratúry pristúpil ústavný súd k ich zhodnoteniu v celistvosti.

20. Ústavný súd nie je skutkovým súdom a jeho právomoc je založená na princípe subsidiarity, ktorého zmysel a účel spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa povahy nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, a preto sa ústavný súd zameril nie na samotný postup väzenského orgánu, ktorého výsledkom bolo disciplinárne potrestanie, ale na to, ako tento postup preskúmala generálna prokuratúra (vrátane nej podriadenej krajskej prokuratúry). Testu ústavnosti bude preto podrobený postup generálnej prokuratúry z toho aspektu, či ústavnokonformným a eurokonformným výkladom príslušných ustanovení zákona [predovšetkým § 40 písm. a) zákona o výkone trestu] preskúmala v podnete namietané zásahy väzenských orgánov nielen z pohľadu zákonnosti, teda formálnym oprávnením na disciplinárne potrestanie, ale aj z pohľadu ich nevyhnutnosti a proporcionality, teda faktickými dôvodmi na použitie tohto opatrenia v konkrétnom prípade sťažovateľa. Inými slovami, ide o prieskum, či disciplinárne potrestanie, ktorému bol sťažovateľ vystavený, bolo proporcionálne za okolností konkrétneho prípadu (m. m. IV. ÚS 184/2023).

21. Generálna prokuratúra vo svojom upovedomení odkazovala na stanovisko krajskej prokuratúry, preto ústavný súd považuje za potrebné stručne zrekapitulovať jeho obsah. Po zhrnutí postupu ústavu Želiezovce prokurátor krajskej prokuratúry uviedol, že sťažovateľovi bola daná možnosť vyjadriť sa k oznámeniu o disciplinárnom previnení, ktorú nevyužil a na tlačive uviedol „*Nevyjadrujem sa*“. Sťažovateľ priebeh predmetnej udalosti popísal 17. júla 2023 formou čestného prehlásenia, v ktorom uviedol spôsob odovzdania tašky odsúdenému [REDAKOVANÉ] dohodu na predaji tabakov za cenu 7,80 eur/ks, pričom zodpovedajúca suma mala byť prevedená na civilný účet sťažovateľa. Z vyhlásenia tiež vyplýva, že službukonajúci referent režimu sťažovateľovi nedovolil tašku nechať v jedálni, preto ju sťažovateľ vzal so sebou a položil k dverám pri východe z budovy, odkiaľ si ju odsúdený [REDAKOVANÉ] vzal. K námietke, že sťažovateľovi nebolo zrejmé, akého disciplinárneho previnenia sa dopustil [vzhľadom na spísané oznámenie o disciplinárnom previnení z 15. júla 2023, podľa ktorého sťažovateľ opustil tvar a odovzdal inému odsúdenému tašku s obsahom 31 ks tabakov, čím porušil povinnosť podľa § 39 písm. b) zákona o výkone trestu], prokurátor poukázal na rozhodnutie vedúceho OVT, v ktorom je sťažovateľovi za vinu kladené, že spoluodsúdenému odovzdal tašku s tabakom, čím porušil zákaz podľa § 40 písm. a) zákona o výkone trestu. Prokurátor ďalej k nejasnosti sťažovateľa uviedol, že § 40 písm. a) zákona o výkone trestu definuje zákaz nadväzovať kontakty s inými osobami v rozpore s týmto zákonom

alebo pokynom vydaným na základe tohto zákona, pričom v zmysle § 21 ods. 5 poriadku ústavu Želiezovce používanie vecí osobnej potreby mimo izby alebo cely, ktoré nie je povolené ústavným poriadkom, darovanie, predaj, výmena alebo výpožička vecí osobnej potreby inému odsúdenému; prijatie vecí osobnej potreby od iného odsúdeného je disciplinárnym previnením. Z uvedeného ustanovenia poriadku ústavu Želiezovce teda podľa prokuratúry jednoznačne vyplýva, že sa sťažovateľ dopustil disciplinárneho previnenia odovzdaním (aj keď nepriamo) vecí osobnej potreby (tabak) inému odsúdenému, čomu predchádzalo jeho neoprávnené nadväzovanie kontaktu s inou osobou v rozpore so zákonom alebo s pokynom vydaným na základe tohto zákona. Prejednávaná skutočnosť bola dokázaná aj vyhlásením odsúdeného [REDAKOVANÉ] že prebral uvedenú tašku s tabakmi.

22. Krajská prokuratúra k nesúhlasu s obsahom oznámenia o disciplinárnom previnení uvedenému v sťažovateľovom prehlásení zo 17. júla 2023 ešte uviedla, že pri vydaní rozhodnutia o disciplinárnom treste bolo dostatočne vysporiadané so všetkými dôkaznými prostriedkami a do úvahy bolo brané aj vyjadrenie sťažovateľa k veci. Bola akceptovaná námietka, že nedošlo k porušeniu § 39 písm. b) zákona o výkone trestu, keďže v konaní nebolo preukázané, že by sa toho sťažovateľ dopustil, nevyplýva to ani z popisu udalosti, vystúpenie z tvaru nebolo ani nutné na účely polozenia tašky k dverám pri východe z budovy. Na druhej strane vyjadrenie sťažovateľa, že bol vopred dohodnutý s odsúdeným [REDAKOVANÉ] na predaji 31 ks tabaku a na tento účel mu ich odovzdal, je podľa prokuratúry jednoznačne v rozpore s § 21 ods. 5 poriadku ústavu Želiezovce, čím bol sťažovateľ uznaný vinným z porušenia zákazu podľa § 40 písm. a) zákona o výkone trestu.

23. K námietke o nesprávnom ustálení skutkového stavu krajská prokuratúra citovala popis miesta spáchania disciplinárneho previnenia uvedený v oznámení o disciplinárnom previnení so záverom, že nie je v rozpore s vyjadrením sťažovateľa, že tašku s tabakmi ponechal pri dverách vedúcich z objektu jedálne na nádvorie. K námietke o nebraní do úvahy sťažovateľovho návrhu na použitie kamerového záznamu krajská prokuratúra s poukazom na jednoznačné preukázanie disciplinárneho previnenia vlastným zistením príslušníka zboru, prehlásením odsúdeného [REDAKOVANÉ] ako aj písomným prehlásením sťažovateľa zo 17. júla 2023 uviedla, že k objektívnemu rozhodnutiu nebolo nevyhnutné zabezpečiť ďalší dôkazný prostriedok, najmä keď uvádzané dôkazné prostriedky boli obsahovo v súlade.

24. K chybe v predtlačí zápisnice o podaní odvolania krajská prokuratúra uviedla, že bola opravená vedúcim oddelenia výkonu trestu preškrtnutím spojenia „vzdani sa“ a dopísaním „podaní“ a samotný text zápisnice obsahuje správnu predtlač. V zápisnici je vyškrtnutý nezodpovedajúci text a ručne je v nej dopísané „Odvolávam sa proti druhu trestu 20.07.2023“. Z rozhodnutia riaditeľa vyplýva, že odvolací orgán sa pri posudzovaní odvolania nezamerával len na druh uloženého disciplinárneho trestu, ale preskúmaval rozhodnutie ako celok vrátane zákonnosti postupu oprávneného orgánu, pričom nezistil pochybenie. Chyba nadpisu zápisnice bola formálnym nedostatkom, na mieste bola zistená a odstránená a nemala vplyv na využitie práva sťažovateľa na podanie odvolania ani na obsahovú stránku odvolania. Napokon krajská prokuratúra k nesúhlasu sťažovateľa s jeho samostatným umiestnením po dobu 5 dní pred uložením disciplinárneho trestu uviedla, že znenie § 8 ods. 5 písm. b) zákona o výkone trestu umožňuje riaditeľovi ústavu alebo ním určenému príslušníkovi zboru o tom rozhodnúť z dôvodov ochrany bezpečnosti odsúdeného alebo iných osôb alebo z iného závažného dôvodu, pričom nejde o formu disciplinárneho trestu (nedochádza k umiestneniu do uzavretého oddielu), ale o preventívne opatrenie realizované

nevyhnutný čas s cieľom napr. zabrániť vzniku interpersonálneho konfliktu alebo riziku ovplyvňovania svedkov alebo objasňovania okolností disciplinárneho previnenia.

25. Ústavný súd poukazuje na § 96 zákona o výkone trestu, v zmysle ktorého dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave na výkon trestu odňatia slobody vykonáva prokurátor podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon o prokuratúre. Podľa § 18 ods. 1 písm. a) zákona o prokuratúre prokurátor dozerá, aby v celách policajného zaistenia, v zariadeniach, v ktorých sa vykonáva väzba, trest odňatia slobody, ochranné liečenie, ochranná výchova alebo detencia, boli držané alebo umiestnené osoby len na základe rozhodnutia súdu alebo iného oprávneného štátneho orgánu a aby sa v týchto miestach dodržiavali zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy. Podľa § 18 ods. 3 písm. c) zákona o prokuratúre je prokurátor oprávnený písomným príkazom zrušiť rozhodnutie alebo pozastaviť vykonávanie rozhodnutia, príkazu alebo opatrenia orgánov vykonávajúcich správu miesta výkonu väzby alebo trestu, resp. ich nadriadeného orgánu, ak sú v rozpore so zákonom alebo s iným všeobecne záväzným právnym predpisom.

26. Prokurátorský dozor sa v zmysle uvedenej právnej úpravy vykonáva prostredníctvom oprávnenia prokurátora vstupovať do miest, kde sa vykonáva trest odňatia slobody v akomkoľvek čase s tým, že prokurátor musí mať prístup do všetkých priestorov. Navyše má právo nazerať do dokladov, ktoré súvisia s výkonom trestu odňatia slobody. S obvinenými a odsúdenými môže hovoriť aj bez prítomnosti tretích osôb. Môže preverovať rozhodnutia a opatrenia orgánov vykonávajúcich správu zariadení ústavu a priestorov ústavu zodpovedajúcu zákonom a ostatným všeobecne záväzným právnym predpisom. Má oprávnenie požadovať od zamestnancov vykonávajúcich správu miest ústavu a ich priestorov potrebné vysvetlenia, predloženie spisov a rozhodnutí týkajúcich sa pozbavenia alebo obmedzenia osobnej slobody obvinených a odsúdených.

27. Podľa § 31 ods. 1 a 2 zákona o prokuratúre prokurátor vykonáva svoju pôsobnosť v rozsahu ustanovenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány. Podnetom sa rozumie podanie, ktoré smeruje k tomu, aby prokurátor vykonal opatrenia v rozsahu svojej pôsobnosti. Podľa § 36 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor alebo ním určený prokurátor. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že podnet a opakovaný podnet príslušným orgánom prokuratúry vo svojej stabilizovanej judikatúre považuje za účinné právne prostriedky nápravy v zmysle § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (m. m. IV. ÚS 158/03, I. ÚS 186/05, II. ÚS 94/06, I. ÚS 112/06, III. ÚS 854/2016).

28. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ napadol rozhodnutie vedúceho OVT odvolaním podľa § 97j zákona o výkone trestu a následne aj podnetom podľa § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre a opakovaným podnetom podľa § 36 ods. 1 zákona o prokuratúre.

29. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa o nesplnení povinnosti ústavu Želiezovce podľa § 97i zákona o výkone trestu, námietka smeruje proti (rozhodnutiam) ústavu Želiezovce, ktoré nie sú označené ako predmet ústavnej sťažnosti. Túto argumentáciu považoval ústavný súd iba za podpornú, pričom predmetom prieskumu bolo vysporiadanie sa prokuratúry s podnetmi sťažovateľa.

30. Pri námietke o prekročení právomoci prokuratúry ústavný súd uvádza, že z § 18 ods. 1 písm. a) zákona o prokuratúre vyplývajúca právomoc dozerať, aby sa dodržiavali zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy, nebola prekročená, ak krajská prokuratúra v rámci preverovania dodržania § 40 písm. a) zákona o výkone trestu, ktorý je formulovaný všeobecnejšie a obsahuje aj odkazovacie ustanovenie, uviedla konkrétnejšie znenie odkazovaného § 21 ods. 5 poriadku ústavu Želiezovce obsahujúce príklady (odkazovaného) zakázaného spôsobu nadväzovania kontaktov ako darovanie, predaj, výmena alebo výpožička veci osobnej potreby od iného odsúdeného. Generálna prokuratúra sa vo svojom upovedomení stručne vyjadrila k námietkam sťažovateľa proti stanovisku krajskej prokuratúry (kam možno zaradiť aj námietku o prekročení právomoci), nepovažovala ho však za arbitrárne. K uvedenej námietke ústavný súd opakovane odkazuje na svoju rozhodovaciu prax, podľa ktorej odôvodnenia na seba procesne nadväzujúcich aktov aplikácie práva orgánov verejnej moci nemožno posudzovať izolovane, pretože konania, z ktorých predmetné verejno-mocenské akty vzišli, tvoria z hľadiska predmetu jeden celok. Zistenie krajskej prokuratúry o súlade rozhodnutí ústavu Želiezovce s § 40 písm. a) zákona o výkone trestu, ku ktorému doplnila zistenie o dodržaní aj § 21 ods. 5 poriadku ústavu Želiezovce (na ktorý spomínané ustanovenie zákona o výkone trestu odkazuje), preto nie je spôsobilé založiť dôvodnosť námietky o prekročení právomoci, svojvôli či arbitrárnosti.

31. Pri právnom závere prokuratúry, že tabak (ktorý sťažovateľ odovzdal inému odsúdenému) je vecou osobnej potreby, ústavný súd nezistil známky arbitrárnosti či svojvôle. Ústavný súd nie je ďalšou opravnou inštanciou s plnými právomocami na posudzovanie správnosti a úplnosti zisteného skutkového stavu či správnosti právneho posúdenia, nemá preto dôvod vstupovať do rozhodnutí orgánov verejnej moci, ak odôvodnenia ich rozhodnutí nevykazujú znaky arbitrárnosti a svojvôle. Sťažovateľova polemika s názorom prokuratúry (vychádzajúca z predpokladu, že nezískanie veci spôsobom podľa § 23 zákona o výkone trestu vylučuje, aby vec bola považovaná za vec osobnej potreby) stavia ústavný súd práve do takejto pozície, avšak bez toho, aby bola spôsobilá založiť záver o arbitrárnosti (či zjavnej neodôvodnenosti) upovedomenia krajskej prokuratúry. Krajskej prokuratúre však možno vytknúť, že sa touto námietkou podrobnejšie nezaoberala.

32. Generálna prokuratúra sa jasne vyjadrila aj k námietke sťažovateľa spochybňujúcej poriadok ústavu Želiezovce či povinnosti z neho vyplývajúce v tom smere, že ich nerešpektovanie je možné postihnúť v disciplinárnom konaní. Jasne označila zákonné znenie § 41 ods. 1 zákona o výkone trestu obsahujúce zmocnenie na vydanie tejto internej právnej úpravy, ako aj oboznamovanie sa odsúdených s ústavným poriadkom.

33. Závery generálnej prokuratúry v spojení s odôvodnením stanoviska krajskej prokuratúry ústavný súd považuje za vyhovujúce požiadavkám, ktoré čl. 46 ods. 1 ústavy kladie na typ aktuálne preskúmaného konania a rozhodnutia (upovedomenia), a teda za ústavne akceptovateľné. Je pritom potrebné pripomenúť, že na inštitút upovedomenia nemožno klávať rovnaké požiadavky, aké sú v zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu [resp. judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“)] kladené na odôvodnenia právoplatných súdnych rozhodnutí (I. ÚS 147/2022, I. ÚS 402/2022). Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnymi názormi generálnej prokuratúry nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jej názorov a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jej právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonných predpisov krajskou prokuratúrou by bolo možné

uvažovať len v prípade, ak by sa tieto natoľko odchýlili od znenia príslušných zákonných ustanovení, že by sa tým zásadne poprel ich účel a význam.

34. Ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

35. Na základe prezentovaných záverov ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti vo vzťahu ku generálnej prokuratúre odmietol pre neexistenciu takej príčinnej súvislosti, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o porušení čl. 46 ods. 1 ústavy, teda pre zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 16 ods. 1 a čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru:

36. ESLP opakovane zdôrazňuje, že väzni vo všeobecnosti naďalej požívajú všetky základné práva a slobody zaručené dohovorom s výnimkou práva na osobnú slobodu, pri ktorom zákonne uložený trest odňatia slobody výslovne spadá do pôsobnosti čl. 5 dohovoru [rozsudok ESLP vo veci Hirst proti Spojenému kráľovstvu (č. 2) zo 6. 10. 2005, č. 74025/01, ods. 69]. Aj keď výkon trestu odňatia slobody ako každé iné opatrenie zbavujúce osobu slobody zahŕňa rôzne obmedzenia jej práv a slobôd, táto osoba nestráca svoje práva podľa dohovoru len z dôvodu jej postavenia ako väznenej osoby vrátane práv zaručených čl. 8 dohovoru; preto musia byť obmedzenia týchto práv v každom prípade odôvodnené (pozri Khoroshenko proti Rusku, rozsudok ESLP z 30. 6. 2015, č. 41418/04, ods. 106 a 116 – 117).

37. V zmysle čl. 8 ods. 2 dohovoru môžu štátne orgány zasahovať do práva na rešpektovanie ich súkromného a rodinného života len z dôvodov tam uvedených – t. j. len, ak je to v súlade so zákonom a zároveň je to nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom alebo zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo na ochranu práv a slobôd iných.

38. Článok 19 ods. 2 ústavy poskytuje ochranu nie pred akýmkoľvek zasahovaním do súkromného a rodinného života, ale len pred zásahom neoprávneným. Podľa čl. 16 ods. 1 ústavy je nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia zaručená. Aj tento článok ústavy ráta s možnosťou, že toto právo môže byť obmedzené, ale len v prípadoch ustanovených zákonom. Je zjavné, že dohovor priznáva právu na súkromný a rodinný život ochranu vo väčšom rozsahu ako ústava. Ústavnoprávna úprava chráni súkromie, iba kým ho neobmedzí zákon, avšak dohovoru takéto obmedzenia navyše umožňuje iba v prípadoch výslovne určeného dôvodu legitímneho záujmu. Keďže Slovenská republika plní svoj záväzok v súlade s Viedenským dohovorom o zmluvnom práve, základné právo na súkromie priznáva ústavou podľa podmienok určených dohovorom (podrobnejšie DRGONEC, J.

Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax. 2. prepracované a doplnené vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2019, s. 415 – 439.).

39. Obmedzenie sťažovateľa nachádzajúceho sa vo výkone trestu odňatia slobody v nadväzovaní kontaktov s inými osobami malo podľa názoru ústavného súdu dopad na realizáciu jeho práva na rešpektovanie súkromného života, konkrétne v zložke osobnej autonómie, v rámci ktorej je chránené právo slobodne si vybrať spôsob vedenia života podľa vlastných predstáv a bez ovplyvňovania štátom. V práve na súkromie je do určitej miery zahrnuté právo nadväzovania a rozvíjania vzťahov s inými osobami a vonkajším svetom (rozsudok ESLP Niemietz proti Nemecku zo 16. 12. 1992, č. 13710/88, bod 29). Zásah do súkromia získava relevanciu, ak dosiahne určitý minimálny prah. Aj z tohto dôvodu ESLP pracuje s konceptom určitej úrovne závažnosti. Až po jej prekročení existuje prípad porušenia práva na súkromie, ktoré musí prejsť testom proporcionality, aby takýto zásah bol súladný s ústavou.

40. Sťažovateľ pri označenom práve neuviedol pri opísaní zásahu dostatok skutkových okolností na prijatie záveru, že namietaný zásah do súkromného života dosiahol určitý minimálny prah závažnosti. Z jeho opisu vyplýva, že s odsúdeným [REDAKOVANÉ] mal priateľský vzťah, poznali sa dlhé mesiace, ktoré strávili na oddiele alebo v práci, a mal k nemu dôveru. Sťažovateľ neuviedol nič v tom zmysle, že by opísaným jednorazovým zásahom došlo napríklad k narušeniu jeho priateľského vzťahu s odsúdeným [REDAKOVANÉ]. Neuviedol žiadne tvrdenia o rozsahu a povahe utrpenia na súkromnom živote spojeného s disciplinárnym potrestaním. Ústavný súd preto aj vzhľadom na odôvodnenie tejto časti ústavnej sťažnosti, v ktorej prevažuje dôraz na hospodársku povahu kontaktu sťažovateľa a odsúdeného [REDAKOVANÉ] a na ekonomické dôvody obchodu, teda všeobecne na majetkovú stránku zásahu, nepovažoval namietaný zásah za dostatočne previazaný s možnosťou vyslovenia porušenia práva na súkromie po prípadnom prijatí veci na ďalšie konanie. Aj skutková podstata disciplinárneho previnenia, za ktoré bol sťažovateľ postihnutý, napriek tomu, že obsahuje zákaz nadväzovať kvalifikované (rozporné so zákonom či s pokynom vydaným na základe zákona) kontakty, smeruje v sťažovateľovom prípade na úzku skupinu slobody konania v podobe nakladania s vecami (darovanie, predaj, výmena, výpožička), teda s majetkom, medzi odsúdenými. V rámci okolností prípadu preto ústavný súd uzatvára, že námietky sťažovateľa neindikujú dopady na súkromný život sťažovateľa, ktoré by išli nad rámec predvídateľných následkov disciplinárneho previnenia, za ktoré bol uznaný za vinného.

41. Zistenie, že sťažovateľove práva podľa čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 13 ods. 2 ústavy ani čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru neboli dotknuté v ústavne relevantnej miere vedie ústavný súd k záveru o zjavnej neopodstatnenosti tejto časti ústavnej sťažnosti a o nutnosti odmietnuť ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 13 ods. 4 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu:

42. Ústavný súd vykladá a aplikuje čl. 20 ústavy tak, aby jeho výklad a aplikácia boli v súlade s čl. 1 dodatkového protokolu (PL. ÚS 17/00) i s jeho výkladom a aplikáciou zo strany ESLP. Trestom prepadnutia postihnuté veci patriace sťažovateľovi (označený tabak v hodnote 241,80 eur), predstavujú vlastníctvo v zmysle čl. 20 ods. 1 ústavy a majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Trest prepadnutia veci je nepochybne opatrením zasahujúcim do základného práva vlastníť majetok,

resp. práva na pokojné užívanie majetku. Rozhodnutie vedúceho OVT sa po rozhodnutí riaditeľa o odvolaní stalo právoplatným jeho oznámením podľa § 97g zákona o výkone trestu. Aj keď ide o opatrenie definitívne, svojou povahou konečné, ktorým dochádza k zbaveniu vlastníctva majetku, ESĽP považuje konfiškáciu za opatrenie vzťahujúce sa na obmedzenie „užívania majetku“ podľa čl. 1 ods. 2 dodatkového protokolu (rozsudok Aktiva DOO proti Srbsku z 19. 1. 2021, č. 23079/11, bod 78). Ale aj táto norma musí byť interpretovaná v rámci všeobecného princípu zakotveného v norme prvej, t. j. pokojného užívania majetku tak, aby medzi použitými prostriedkami a sledovaným cieľom bol rozumný vzťah proporcionality (rozhodnutie ESĽP vo veci James a ostatní proti Veľkej Británii z 21. 2. 1986 a podobne). Podľa čl. 20 ods. 5 ústavy je možné iné zásahy do vlastníckeho práva dovoliť iba vtedy, ak ide o majetok nadobudnutý nezákonným spôsobom alebo z nelegálnych príjmov a ide o opatrenie nevyhnutné v demokratickej spoločnosti pre bezpečnosť štátu, ochranu verejného poriadku, mravnosti alebo práv a slobôd iných. Podmienky ustanoví zákon.

43. Pokiaľ ide o požiadavku dostupnosti zákona, termín „zákon“ sa má podľa ESĽP chápať v jeho materiálnom zmysle, a nie vo formálnom, a preto skutočnosť, že určité predpisy týkajúce sa výkonu práv chránených podľa čl. 1 dodatkového protokolu neboli publikované v oficiálnych zbierkach vo forme uvedenej zákonom pre zverejňovanie legislatívnych alebo regulačných nástrojov záväzných pre občanov a právnické osoby, vo všeobecnosti nebráni, aby takéto predpisy mohli byť považované za zákon, pokiaľ boli oznámené verejnosti inými spôsobmi (rozsudok Špaček proti Českej republike z 9. 11. 1999, č. 26449/95, bod 57). Sťažovateľ nenamietal, že by o uvedenom predpise nemal vedomosť alebo že by možnosť oboznámiť sa s poriadkom ústavu Želiezovce mal akokoľvek obmedzenú z dôvodu na strane ústavu Želiezovce. Generálna prokuratúra v upovedomení zreteľne odkazovala na oboznámenie sa s ústavným poriadkom a na povinnosť dodržiavať ho. Navyše vzhľadom na obsah čestného vyhlásenia zo 17. júla 2023 konštatovala vedomosť sťažovateľa, že predmetné konanie môže mať protiprávny rozmer (ak by išlo o štandardný obchod, nebolo potrebné nechávať tašku s tabakom v jedálni, resp. pri dverách).

44. Ústavný súd pri požiadavke zákonnosti zásahu zdôrazňuje všeobecný rámec obmedzení základných práv odsúdených osôb počas výkonu trestu odňatia slobody. Výkon trestu odňatia slobody je vzhľadom na svoju povahu nezlučiteľný s výkonom niektorých základných ľudských práv. Iné základné ľudské práva sú výkonom trestu odňatia slobody obsahom a rozsahom obmedzené alebo modifikované. V zákonnej rovine sa uvedený princíp premieta do § 4 zákona o výkone trestu, podľa prvého odseku ktorého počas výkonu trestu je odsúdený povinný podrobiť sa obmedzeniam tých základných práv a slobôd, ktorých výkon by bol v rozpore s účelom výkonu trestu alebo ktoré sa nemôžu vzhľadom na výkon trestu uplatniť. Odsúdený je obmedzený najmä v práve na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia, slobode pohybu a pobytu, zachovaní listového tajomstva a tajomstva dopravovaných správ a iných písomností, v práve slobodnej voľby povolania a v práve na nakladanie s vecami osobnej potreby.

45. K námietke sťažovateľa o postupe obmedzovania základného práva ústavný súd uvádza, že je to práve § 4 zákona o výkone trestu, ktorý okrem iného kladie hranice právu odsúdeného voľne disponovať majetkom, resp. jeho podskupinou vymedzenou ako vec osobnej potreby. V zákone sa nachádzajú aj ďalšie ustanovenia konkretizujúce obmedzenie práva užívať vec a disponovať vecou (§ 7 ods. 4, § 20 ods. 2 a 4, § 23, § 26, § 30 zákona o výkone trestu). Sťažovateľ preto pri formulovaní svojich argumentov vychádza zo zásadne nesprávneho predpokladu o slobodnom

uvážení jednotlivca vykonávajúceho trest odňatia slobody v rámci ústavu na jeho výkon pri nakladaní so svojím majetkom. Ďalším konkretizovaním tohto všeobecného ustanovenia je aj § 40 písm. a) zákona o výkone trestu, za ktorého porušenie bol sťažovateľ uznaný za vinného z disciplinárneho previnenia. Niektoré spôsoby zákonom nedovoleného kontaktu (aj v zmysle nakladania s vecou) sú upravené v § 21 ods. 5 poriadku ústavu Želiezovce vrátane predaja veci osobnej potreby inému odsúdenému ako konkrétneho druhu kontaktu (ktorý nutne zahŕňa odovzdanie, teda nakladanie s majetkom) postihnutelného ako disciplinárne previnenie. Námietka o nesplnení požiadavky pre obmedzenie základného práva výhradne zákonom je preto podľa zistenia ústavného súdu nedôvodná. Generálna prokuratúra upriamením pozornosti na možnosti disciplinárneho postihnutia policajtov a prokurátorov na základe interných predpisov v podstate uvádzala aj relevantnú normu podľa prvej vety § 52 ods. 2 zákona o výkone trestu (Disciplinárnym previnením je zavinené nesplnenie alebo porušenie povinnosti alebo zákazu podľa tohto zákona, predpisov na jeho vykonanie alebo ústavného poriadku odsúdeným.).

46. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje aj splnenie požiadavky predvídateľnosti zákona, pretože § 40 písm. a) zákona o výkone trestu v spojení s § 21 ods. 5 poriadku ústavu Želiezovce sú formulované s dostatočnou presnosťou, aby umožnili odsúdenému upraviť svoje správanie predvídaním v miere rozumnej podľa okolností, následkov, ktoré môže zahŕňať dané konanie. Takéto následky nemusia byť predvídateľné s absolútnou istotou, keďže nadmerná rigídnosť nie je žiaduca (rozsudok Centro Europa 7 S.r.l. a Di Stefano proti Taliansku zo 7. 6. 2012, č. 38433/09, bod 141). Úroveň precíznosti domácej zákonnej úpravy záleží do značnej miery od obsahu dotknutého zákona, oblasti úpravy a počtu alebo statusu adresátov (tamtiež, bod 142). Generálna prokuratúra nepovažovala za dôvodnú súvisiacu sťažovateľovu námietku o neporozumení skutku, ktorého sa mal dopustiť v tomto smere, a to vzhľadom na jeho postoj. Na tomto závere ústavný súd nezistil známky arbitrárnosti. Právna úprava aplikovaná na prípad sťažovateľa je dostatočne jasná pri vymedzení zákazu nedovoleného kontaktu spočívajúceho v nakladaní s vecou. Pri podriadení prepadnutej veci pod vec osobnej potreby ústavný súd odkazuje na bod 31.

47. Námietky sťažovateľa o absencii zmyslu obmedzení jeho práva voľne nakladať so svojím majetkom v rámci ústavu na výkon trestu odňatia slobody považoval ústavný súd za argumentáciu proti legitímosti cieľa sledovaného právnou úpravou. Sťažovateľ tu v podstate namieta nesúlad zákonnej právnej úpravy s ústavou či dohovorom, čo však nie je predmetom rozhodovania ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy, ale konania podľa čl. 125 ods. 1 ústavy. Sťažovateľ v čase podávania ústavnej sťažnosti nebol oprávnený podať návrh na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 ústavy. V rovine aplikácie tejto úpravy, ako sa prejavila v upovedomení generálnej prokuratúry, ústavný súd s odkazom na už uvádzaný rozsudok Khoroshenko proti Rusku, bod 132 dodáva, že štáty disponujú širokou mierou uváženia pri stanovovaní a aplikovaní ich trestných politik. Ústavný súd považuje vo všeobecnosti obmedzenia, povinnosti či zákazy vzťahujúce sa na odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody za opatrenia slúžiace na zabezpečenie riadneho výkonu trestu odňatia slobody. Možno ich teda zaradiť pod legitímny cieľ ochrany verejného poriadku, resp. predchádzania zločinnosti. Aj v tomto konkrétnom prípade považuje ústavný súd za legitímne regulovanie nakladania s vecou osobnej potreby nachádzajúcou sa v ústave na výkon trestu zákazom, keďže práve z postoja odsúdeného k dodržiavaniu obmedzení, povinností a zákazov môže ústav získavať poznatky o jeho správaní pre účely plnenia programu zaobchádzania a všeobecne účelu výkonu trestu.

48. K nevyhnutnosti zásahu v demokratickej spoločnosti ústavný súd uvádza, že je v okolnostiach prípadu daný rozhodnutím zákonodarcu, resp. riaditeľa ústavu, ako sa prejavil v znení aplikovaných § 40 písm. a) zákona o výkone trestu a § 21 ods. 5 poriadku ústavu Želiezovce (ale aj v kontexte § 4 ods. 1 zákona o výkone trestu, pozn.), ktoré orgánom aplikácie práva umožňovali po ustálení viny za disciplinárne previnenie rozhodnúť o uložení disciplinárneho trestu podľa § 53 ods. 5 písm. a) zákona o výkone trestu. Bližšie odôvodnenie bolo uvedené už v rozhodnutí riaditeľa. Sťažovateľ neuvádzal, že by niektorým iným druhom disciplinárneho trestu mohlo dôjsť k naplneniu cieľa sledovaného namietaným zásahom.

49. Napokon ústavný súd uvádza, že sťažovateľ nebol disciplinárne postihnutý za porušenie zákazu nakladať s akýmkoľvek svojím majetkom vo výške 241,80 eur, ale zákazu nakladať s konkrétnym druhom majetku (vec osobnej potreby), ktorý sa nachádzal v rozhodnom čase v ústave Želiezovce zabezpečujúcom výkon trestu odňatia slobody podľa zákona o výkone trestu. Ústavný súd považoval s ohľadom na mieru uváženia prináležiacu ústavu na výkon trestu pri regulovaní väzenského života v týchto okolnostiach požiadavku primeranosti medzi záujmom na riadnom výkone trestu a právom sťažovateľa na voľnú dispozíciu svojím majetkom pri skúšanom zásahu za naplnenú. Bremeno, ktoré znášal sťažovateľ vzhľadom na povahu zásahu do svojho práva (išlo o jednorazový zásah), na sledovaný cieľ, podstatu práva dotknutého zásahom (právo s výslovne obmedzeným rozsahom v ústave na výkon trestu) a tiež jeho postup ako dotknutej osoby a štátnych orgánov (sťažovateľ v podstate plánoval obchodovať s predmetnou vecou, čo mu ústav Želiezovce v dôsledku zásahu neumožnil), nepovažoval ústavný súd za nadmerné. Generálna prokuratúra svojím upovedomením neumožnila príchod takému zásahu do práva na pokojné užívanie majetku zo strany ústavu Želiezovce, ktorý by bol príliš restriktívny, a tomuto jeho právu poskytla právnu ochranu bez dopustenia sa svojvôle [v podobe procesnej, teda hrubé alebo opakované porušenie zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, alebo hmotnoprávnej (meritórnej) svojvôle, teda extrémny nesúlاد medzi právnym základom pre rozhodovanie veci a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012)].

50. Uvedené zistenia už v aktuálnom štádiu konania vylučujú dôvodnosť záveru, že by mohlo dôjsť k porušeniu označených práv sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 4 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, a následne uplatnenie kasačnej právomoci ústavného súdu po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd preto sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú. Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol v celom rozsahu, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu